

Prof. dr. Izudin Hasanović

Dekan Pravnog fakulteta Univerziteta u Tuzli
izudin.hasanovic@untz.ba

POZDRAVNI GOVOR NA OTVARANJU NAUČNOG SKUPA „JAVNI I PRIVATNI ASPEKTI NUŽNIH PRAVNIH REFORMI: KOLIKO DALEKO MOŽEMO IĆI“?

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege, poštovani profesori, cijenjeni rektore i dekani, ministri, predsjednici pravosudnih institucija,

Čini mi posebno zadovoljstvo što mogu u ime studenata i uposlenika Pravnog fakulteta Univerziteta u Tuzli da pozdravim ovaj skup naučnih i društvenih radnika za koji svi vjerujemo da će rezultati njegovog rada biti značajan prilog i podsticaj za dalje istraživanje i naučnu obradu a posebno pravnu nauku BiH – „Javni i privatni aspekti nužnih pravnih reformi Koliko daleko možemo ići“? Ova međunarodna konferencija sa oko četrdeset referata ljudi od struke i nauke, od koji dobar broj sa domaćim i međunarodnim referencama prvaka u svojoj profesionalnoj oblasti, snažan su garancijski i konkurentni izazov. Prilaka je ovo da pred ovako brojnim auditorijumom mislećih i odgovornih glava provjerimo i svoje stavove i svoja razmišljanja i da o ozbiljnoj temi progovorimo ozbiljno. Ima li odgovornije teme za sudbinu jedne zemlje od ove o kojoj ćemo ova dva dana raspravljati-javni i privatni aspekti nužnih pravnih reformi u Bosne i Hercegovine.

Ova konferencija bit će obilježena i po prisutnosti eksperata iz Turske, Hrvatske, Srbije i Makedonije koji će nam prezentacijom iskustava svojih zemalja pomoći u kreaciji pravne reforme, vodeći računa o realnim ograničenjima našeg trenutnog političkog i ekonomskog statusa.

Stoga imam zaista takođe i prijatnu dužnost da izrazim veliku zahvalnost svim autorima referata koji ste se i pored određenih teškoća i svojih obaveza iznad svih očekivanja odazvali u ovolikom broju s gotovo svih pravnih fakulteta u BiH, kao i pravnih fakulteta iz Istanbula, Osijeka i Rijeke, od najmlađih do nastarijih. Bez ikakvih posebnih sugestija, sasvim spontano i po sopstvenom izboru teme, svaki autor je obradio ona pitanja koja smatra relevantnim za ovu priliku. Na osnovu prispjelih tekstova

ispostavilo se da su uglavnom obuhvaćena sva glavna područja predviđena za ovaj naučni skup.

Upravo zbog karaktera ovog naučnog skupa, njegove usmjerenosti, brojnosti učesnika, širine problematike cijenim da će se učiniti važan korak u istraživanju tog nedovoljnog istraženog problema. Tim više što smo daleko od važećih pravnih standarda normiranosti privrede i njenog poslovanja u razvijenijim tržišnim zemljama, kao što smo daleko od istovijetnog institucionalnog privrednog i državnog ambijenta. Daleko smo što je posebno zabrinjavajuće, i od standarda poslovne etike. Još uvijek su nam mnoge karte neuzorno pomiješane: država je često u privredi na mjestima na kojima ne bi trebala da bude, a još češće nije tamo gdje bi trebala da bude, a privreda je opet često u vapaju za državom na terenima na kojima ne bi trebala da bude, a nije na onim na kojima bi trebala da bude. Izlagači referata su svjesni koliki je teret upravo na njima u vezi sa razmrsivanjem ovog klupka. Organizovanjem ovog skupa, oni upravo i pokazuju da su spremni da ga odgovorno ponesu i da daju svoj, vjerujem ne mali, doprinos unapređenju stanja pravne uređenosti, organizovanosti i poslovnosti, ali prije svega potrebnog standarda pravne normiranosti i standarda primjene prava, kao preduslova i pretpostavke pravne sigurnosti.

Za razliku od dosadašnjih izolovanih sporadičnih, nedovoljno zapaženih pojedinačnih poduhvata čak i kada su sami po sebi dali značajne rezultate, koji nisu mogli imati veliko dejstvo, ovaj skup je nesumnjivo značajan već po broju učesnika kao kolektivni čin koji će nadajmo se imati izvanredno veliki odjek i trajno dejstvo. Prije svega u naučno nastavnim institucijama, u nauci uopšte pa i studentskoj populaciji. Čak ostavljajući po strani pitanje šta, koliko, s kakvim rezultatima će se pokazati pojedini referati pa i sve zajedno – nesumnjivo je da će baš ovakav skup umnogome doprinijeti buđenju interesovanja, nastavljanju započetih istraživanja zahvatanju i onoga što će iz raznih razloga ovoga puta izostati. Ovo je u današnjim prilikama najprimjereniji i najproduktivniji podsticaj istraživanja naše naučne baštine. Više od toga ne može se očekivati, čak da su nam sve okolnosti bile mnogo naklonjenije nije sigurno da bi se u prvom zahvatu moglo nešto drugo očekivati, pa i stvarno postići.

Naše je zadovoljstvo utoliko veće, što je ovo prvi međunarodni naučni skup, kojim se radno, naučno i najprimjerenije analiziraju javni i privatni aspekti pravnih reformi u BiH. S obzirom na činjenicu da je jedan duži

vremenski period iz različitih razloga bila u velikoj mjeri zanemarivana i prećutkivana ova naša naučna baština svakako je najvažnije, bar u početnoj fazi probuditi još veće interesovanje, animirati na najpogodniji način sredinu naročito one koji su za to najviše pozvani. Nije to lahko, jer upoznavanje tih dostignuća iziskuje znatno angažovanje, a ne tek usputno i fragmentarno zahvatanje tih dostignuća. Ipak po prirodi stvari svako može i treba u svojoj oblasti nauči ili u naučnoj disciplini stalno i sistematski da proučava rezultate i iz naše naučne prošlosti kada se već podrazumijeva poznavanje u granicama mogućnosti i potreba, dosadašnjih i postojećih rezultata, na dotičnom polju.

Pri tome pak, postoje na sreću i neke izvanredno povoljne okolnosti. To je, u prvom redu, sama činjenica što postoji dragocjena naučna baština. A zatim i naročito valja računati na naučnu radoznalost svakog ko se iole bavi naukom. Naučni rezultati iz prošlosti, pogotovu ako su iz bilo kog razloga ostali nepoznati, predstavljaju svojevrsno kulturno blago koje vremenom dobija svojevrsnu „historijsku patinu“. Zato čak i ono što je naizgled zastarjelo i prevaziđeno otkriva svoj značaj i vrijednost – odslikavanja svog vremena.

Zato svaki susret s tim tekovinama iz prošlih vremena ima očaravajuće dejstvo, djeluje kao svojevrsno otkriće, u svakom slučaju drugačije nego kada upoznamo tekuće naučne rezultate. Uostalom na takvoj osnovi je i ponikla i razvila se svojevrsna i zapažena, u mnogim zemljama razvijene demokracije, arheologija znanja koja nastoji da osvjetli pravne, historijske sociološke i sve druge strane i momente u razvoju, tradiciji, kontinuitetu određenog znanja. Svakako je svako od nas, na osnovu sopstvenog iskustva većeg ili manjeg i ovom prilikom došao bar do nekih indicija o utemeljenosti, potrebi i značaju jedne naše „arheologije znanja“.

Vremenski period od 22. godine od sticanja nezavisnosti BiH i narasle snage naučnih radnika predstavljaju realnu mogućnost da se naučno istraže i ocijene aspekti pravnih reformi u BiH u stvaranju i daljem razvoju državnosti BiH, jer kako to kaže drevna turska poslovice da su „svi cvjetovi budućnosti u sjemenu sadašnjosti“. Čini nam se da je neophodnije dublje nego ikada prije osvjetliti objektivne uslove javnih i privatne aspekte pravnih reformi u BiH.

To je častan i odgovoran posao, a istovremeno i dug naučnih radnika. Zbog toga kolega Oruč i gospodine Rektore Haliloviću, vaša pomoć Centra za društvena istraživanja Internacionalnog Burč Univerziteta i Univerziteta u

Tuzli za organizovanje ovog skupa zaslužuje puno priznanje i podršku. Pravni fakultet zajedno sa pomenutim Centrom založice se da obezbijedi štampanje zbornika radova sa ovog skupa kako bi se time pomogla još intezivnija istraživanja i naučno obrađivanje ove vrlo značajne materije za BiH.

Najzad, neka mi bude dozvoljeno da obratim pažnju i na ono što ima, tako reći, metafizičke dimenzije, što spada u sferu čiste duhovnosti. Iako može imati čak izvjesni prizvuk patetičnih iskaza, ovo je prava prilika da se ponajviše istaknu neke konstatacije. Analiziranje javnih i privatnih aspekata pravnih reformi u BiH, u ovakvim okolnostima na ovakav način – ima i svoju najdublju simboliku. Ovo je svojevrsni duhovni susret sadašnjih naraštaja naučnika i nastavnika u oblasti prava, pravnih i drugih nauka, s prethodnim naraštajima, s njihovim djelima s baštinom koju su ostavili istovremeno. Stoga je ovo možda mjesto zahvalnosti oduživanja duga koji imamo pred svim znanim ali i pred onim zaboravljenim prethodnicima. Nama je pripala čast da budemo samo posrednici onog susretanja prošlosti, sadašnjosti i budućnosti u svemu a posebno što ova tema samu duhovnost sačinjava.

Na ovom putu, konačno se BiH mora osloboditi mnogih svojih zabluda, navika, predrasuda, krajnosti svih vrsta, priučenosti i samoproglashene učenosti i okrenuti se strukovnoj utemeljenosti koja jedino može da iznjedri kvalitet čija se trajnost ne mjeri trajnošću mjesečevih mjena.

Hvala vam lijepo i želim vam uspjeh u radu!